

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri S. J. Instructio [!] Poenitentis,
Confessarii, Et Parochi**

Segneri, Paolo

Augustae Vindelicorum ; Dilingae, 1696

Caput XI. Quomodo à Confessario dirigendi sint ij, qui implicati sunt odio & inimicitijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52749](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52749)

71. Henric. l. 6. de Pœn. c. 26. n. 9. Coninck, di. sp. 9. de pœn. dub. 16. n. 126. Nav. in Sū. c. 26. n. 3. (2.) Tolet. l. 3. c. 17. n. 4. Caj. V. Rest. c. 7. in fine. Nav. c. 17. n. 64. c. 26. n. 5. Suar. di. sp. 32. f. 2. n. 3. Azor. 3. pl. 4. c. 34. De Lugo de Inst. 10. di. sp. 20. sect. 9. n. 213. Bonac. de restit. di. sp. 1. qu. 6. pu. 1. n. 18. Et alij communiter. (3.) Laym. l. 3. tr. 2. c. 11. n. 2. Navar. in Sum. c. 17. n. 59. Less. l. 2. c. 76. dub. 1. n. 19. Cajet. V. Restitutio. (4.) Navar. Cajet. Less. l. c. (5.) Navar. in Sum. c. 17. n. 54. Cajet. V. Restitutio. Molin. 10. 3. tr. 2. dif. 753. n. 2. (6.) De Lugo. l. c. n. 214. (7.) Sanch. de Matrim. l. 2. di. sp. 38. n. 10. Io. Medina. C. de Conf. tr. 2. qu. de conf. dimidiata iteranda. Lugo de Pœn. di. sp. 22. sect. 2. n. 26. (8.) Sanch. in Decal. l. 1. c. 16. n. 21. Vasq. 1. 2. q. 24. ar. 7. di. sp. 107. c. 3. (9.) Petr. Navar. l. 4. c. 4. dub. 11. Dicastil. l. 2. de restit. tr. 2. di. sp. 19. dub. 1. (10.) Laym. l. 3. tr. 2. c. 9. n. 1. Less. de Inst. l. 2. c. 14. dub. 6. n. 36. Petr. Nav. l. 4. c. 1. n. 44. (11.) Laym. l. c. c. 12. n. 13. (12.) Less. l. 2. c. 1. dub. 20. n. 106. De Lugo 10. 1. de Inst. di. sp. 15. f. 2. n. 24. 25. Navar. Man. c. 18. n. 45. (13.) De Lugo de Pœn. di. sp. 16. f. 7. n. 429. Suar. de Pœn. di. sp. 34. sect. 1. n. 3. 4. 5.

CAPUT XI.

Quomodo à Confessario dirigendi sint ij, qui implicati sunt odio, & inimicitijs.

Postquam plagas superioris partis Animæ curavimus, descendamus nunc ad curanda vulnera inferioris, quam in ita scibili quidem appetitu inficit vindi-

ctæ cupido, in concupiscibili Impudicitia lues. Initium sumamus à prima, Non mihi hoc loco sermo est de quibusdam hominibus sanguinarijs, qui omni momento meditantur cædes, latrocinia, & ruinas. Hoc genus spirantium vindictam raro in tuo tribunali apparebit; novit enim perspicue, malam se habere causam. Loquor de ijs, qui cuperent, si fieri posset, cum Angelo illo Apocalypico pedem unum ponere supra mare, alterum in terra; seu quod idem est, una ex parte nollent condonare, ex alia vellent peragere Confessionem; itaque seipos & Confessarios fallunt verbis speciosis, nulla mixta veritate. Ajunt, se jam à longo tempore injuriam suis inimicis remisisse, & si illos in silva invenirent dormientes, se ne quidem somnum disturbaruros, muld minus offensuros. Hujusmodi sermonibus persuasus crederes, Dav. dem ab illis hausisse conscientiam, quâ formidabat oram vestimenti præcidere illius, quem vitæ suæ habuit insidiatorem. Sed advertite, quod hoc genus serpentum venenum gerat in corde, non ut ceteri sub lingua. Perge, & animum adde, ut tibi illatæ injuriæ ferri exponant; in una periodo appellabunt eos proditores sapius, à quibus offensus fuerunt, & injurias dicent proditiones. Unde ex tali halitu facile colliges malignitatem, quæ juxta Sapientis dictum in fundo residet: *Ira in sinu stultis requiescit. Eccles. 7. 10.* Percontare, an adversarium suum alloquantur; id verò, dicent, procul absit! nimias esse injurias, quibus offensus sint. Quære an prius salutati saltem reddant salutem? ne hoc quidem; jam enim palam, tum offensori ipsi,

ipſi, tum toti ejus familiae & cognationi enunciatum eſſe, ne quando auferent ſe coram comparare. Intelliges, quòd, ſi eminus ſibi occurrentes conſpiciant, in aliam deſteſtant viam. Imò ne ipſum etiam templum cum ipſis habere volunt commune, ne forſè in eorum conſpectu veniant, tamen ipſo actu Deo ſunt ſupplices. Et hi ſunt ipſiſſimi, qui multis annis Confeſſarijs videri volunt columbae ſine felle, & tanquam columbae ſincerè paſci Sacramento Pacis. In veritate columbae ſunt ſeductae.

Porro in cura malignae hujus bilis ad ipſam veniendo radicem, ſupponendum eſt, præcepto charitatis, quo tenemur nõ odiffe inimicum, (*Non oderis fratrem tuum in corde tuo. Levit. 19. 17.*) prohiberi quoque ſignum latentis odij. (1.) Ratio eſt, quia hæc ipſa indicia jam ſunt pars vindictae: & licet alia deſint, præbent adverſario occaſionem ſimilem exercendi Inimicitiam, ſuntque paſſim ſcandalo. Cogita quempiam Confeſſionis gratiã ad te venire, ex eorum Pœnitentũ numero, qui hujusmodi venenatae aſpidis ova in ſinu fovet; in primis rogabis, quantum temporis fluxerit, quo tali affectus fuit injuriã. Odium enim torrentis inſtar tantò turbidius, quantum longius procurrit, ſolèque ex repetitis actibus intumeſcere & augetur. Tum interroga, an deſideret malum aliquod evenire inimico; negabit, ut moris eſt. Deinde cum per externa prodantur interiora, procede ad ſigna, quorum præcipua aperiet lingua, ſicuti cor proditur per arteriae motum, qui eo languente, ſubito ſolet perturbari: Fuiffine locutus cum Adver-

fario tuo, aut altero, qui ipſum antea
 Obſervandum hoc loco eſt, quòd, tamen ſermocinatio & ſalutatio ex natura ſua ſigna ſunt ſpecialia benevolentiae, debita proximo nõſtro ſolum ex conſilio, non præcepto, in praxi tamen ſæpe circumſtantiae mutant naturam. Quando inimicitia eſt publica, quando Pœnitentia antehac ſolita eſt ſalutare, & alioquin ante acceptam injuriam; ſi deum irmones miſceat cum ceteris ſuae civitatis, aut vicinis, omnèque ſalutet; tenent (2.) eadem quoque edere indicia (quae non amplius ſunt ſpecialia, ſed communia ſigna charitatis) atque exhibere ſua Adverſarijs: ſecus, hoc ipſum, ut ſuperior memoravimus, eſt vindicta; quia injuriam inferit, & præbet occaſionem ſcandalali Adverſario, imò omnibus, qui illud advertunt. Verum eſt, ordinariè Pœnitentem non eſſe obligandum, ut ſalutatio præveniat, quando notabilem accipit injuriam, aut quando illius conditio multum excedit conditionem conviſtoris; multò minus, quando quodammodo certum foret, quòd ſalutatio non eſſet reſponſum dandum. (3.) Verum obſerva, te in hac lite uni ſolum partemque autem accommodare, unde difficile fit in ſerendo iudicio falli. Propria credendum quidè eſt relationibus Pœnitentis, tanquam reiſa ſinceris; ſed ſicut oportet, quòd in quocunque tribunal argumenta propria vivis proponi ſolent coloribus, Adverſarij autem ſubſeſcure ſolum delineari. Et quare, quid fieret, ſi Pœnitens non tantum non ſalutaret prius, ſed ne quidem reſponderet, nihilominus tamen inveniret Confeſſionem

rios tam benignos, qui scandalosam hanc duritiem condonarent? Manifestior hic est obligatio, quia si is, qui salutatus prior renuit salutem reddere, non multò superior est, seu conditione, seu officio, aut quoddam præcedens injuria ita levis fuerit, ut non possint ipsi adscribi hæc omissiones, gravem illæ contemptum ex natura sua spirabunt, suntque insignis violatio non solum præcepti urbanitatis, sed etiam charitatis. (4.) Imò etiam quando permittum est superiori non loqui, & non salutare, non tamen ei licitum est semper, sed ad tempus duntaxat; cum mensura pœnæ debeat respondere delicto, neque durare perpetuò, ne degeneret in vindictam, Hinc licet absolvi possit paterfamilias, qui per aliquod temporis spatium non resalutat filium, quoddam contraxit nuptias toti familiæ ignominiosas, nihilominus absolvendus non est, si illud diutiùs continuaret. (5.) Nam si licitum ipsi est esse severum, ad continendos in officio ceteros domesticos, non tamen licitum est esse crudelem. Quandoquidem igitur in hac materia longiùs sumus progressi, faciliè judicabis, haud multò secùs differendù esse de ijs, qui pacem respuunt inire per publica instrumenta. Nam tamen si charitas non imperet talem pacem, sed solum suadeat, nihilominus faciliè potest contingere in praxi, ut Pœnitens aliquis sit obligatus ad eam componendam, quando saltem post æquum temporis intervallum debitis modis fuit postulata. Idque præcipuè in duobus casibus; quando vel populus rationabiliter scandalizatur ob tantam difficultatem & duritiem. (6.) Vel

quando is, qui offensus est, aliter nequit ex corde efficaciter evellere odium, (uti quotidie contingit) neque aliud suppetit balsamum ad sanandam plagam exulceratam sui rancoris, nisi hujusmodi perfecta reconciliatio. (7.) Atque super istas rationes credibile est, fundatas esse justas pœnas, ab antiquis Concilijs contra illos latas, qui etiam extrinsecam pacem rejiciunt, Concilium IV. Carthaginense statuit, ne ab Ecclesia eorum reciperentur elemosynæ. (8.) Concilium XI. Toletanum præter hanc ipsam Ordinationem, etiam illis interdixit S. Communionem. (9.) Agathense etiam ulteriùs progressum est, voluitque, ut tanquam putrida membra per Excommunicationem ab Ecclesia rescinderentur. (10.) Id præ reliquis clarè ostendit, quoddam, quando Author offensæ se submitendo etiam debitam offert satisfactionem, tamen si ob justam causam privatam omittat dare scripto pacis in itæ testimonia, non possit tamen offensus intermittere, quin talia edat signa reconciliationis, & remissionis, ut is vi illorum liber vivat à metu vindictæ. (11.) Nec mihi objicias, posse à Pœnitente negari pacem, hic relatam, solummodo ob motivum laudabile æquitatis, hoc est, ut captivetur reus, neque cursus Justitiæ impediatur, quæ sublata à republica, teste Philosopho, vitæ civili eadem pareret detrimenta, quæ vita naturalis pateretur sole extincto. Mirum profectò est, quoddam cum homo ad eò abhorreat ab alijs falli, non vereatur tamen sibimetipsi imponere. Potest (quis dubitat?) Pœnitens licitè ex tali motivo operari; sed non continget, ut statim hoc sit motivum, ex quo pro-

cedit, nisi in casu admodum raro. (12.)
 Dic mihi, si navigium aliquod à spūppi
 habeat impetuosum Vulturnum, quo
 provehatur in altum, eo ipso quoq; tem-
 pore affletur placido proa Zephyro:
 uter ex duobus his ventis habebit gloriā
 propulsæ molis? haud dubiè is, qui fuit
 vehementior. Fieri quidem potest in ra-
 riore casu, ut peritus Navarchus mode-
 ratione clavi velorumque flexu ad eò ju-
 vetur, ut prosperè utatur suavi ventulo,
 ac petrumat impetuosum. Verùm tam-
 en si labor talis uni experto gubernatori
 feliciter succedat, non idcirco quocun-
 que tempore ex simplici remigum turba
 aliquis similem sibi polliceri poterit e-
 ventum. Pari modo evenire poterit, ut
 Religiosus à primis annis assuetus luctari
 cum rebellium affectionum tempesta-
 te, meditæ contemplationis fervore
 iracundiæ impetum subigat, amèctque
 poenam Adversarij (licet parati quidvis
 præstare, satisfacere, seque submittere ex
 puro Zelo manifestandi coram mundo
 Justitiā, velut qui desideret privā suā
 faculā Soli auctarium lucis adjicere. Ve-
 rùm ut quispiam ad omnem exurgens
 passionis ventum mobilis, hinc violenter
 impellente irā, veluti turbine, illinc in-
 vitante suavi Justitiæ aurā, inclinet vo-
 luntatem ad obsecundandum motivo
 virtutis, cujus tenue est turbato animo
 dominium, potiùs quàm ad parendum
 vitio tyranno, quis credat? Neque ullus
 qui hoc affirmat, id crederet, nisi irā, quæ
 est brevis furor, eum rationis lumine pri-
 varer. Sed quid dico? Quemadmodum
 populi viciniore polo Arctico tum de-
 mum infelicitatem congelatæ suæ terræ

agnoscunt, cum nostras Infrant regiones
 ita hi miseri, quando ex frigore invetera-
 ti sui odij, beneficio sinceræ pacis ad tem-
 peratam Christianæ charitatis arcam
 transeunt, tunc demum, si non prius, mu-
 lum suum statum, in quo versantur, agnos-
 cunt, fatenturque sincerè, duriciam suam
 non fuisse fundatam in affectu rectitudi-
 nis, sed acerbitate rancoris; agnoscunt
 Numini gratias, quòd extracti sunt è illi
 statu, in quo rectā viā ad orcum tendebant,
 & damnationem, quo tamen nobis
 aspiciere, ne timerent. Testis huius-
 modi fallaciarum singularis esse poterit,
 qui Missionibus diutius navat operam:
 etenim ex occasione frequentissima, qui
 tractatur de pace tum conciliandā tum
 concludendā cum divina gratia, eorum-
 di sæpe audiuntur sermones, ut bene pos-
 spiciatur, quantum circa hanc materiam
 distent à veritate in praxi quædam pro-
 positiones, quas ego nolim hic negare ut
 verissimas, si speculativè & in abstracto
 considerentur.

Sed ut redeamus ad semitam. Si in Pen-
 nitente desideres debita charitatis legem,
 ne multus sis in persuadendo ipsi, hoc
 indicio veluti fumo, prodi latentem in
 sinu ignem; sed simula te credere, cum
 verè ignovisse; atque in hunc modum
 urge: Adversarius tuus neque inspicere
 cor tuum tam sincerum, proinde necessè
 est, ut opere illud ostendas: quem admo-
 dum facit horologium, cui parum pro-
 dest, intus ordinatè habere rotas dispo-
 sitas, nisi hoc extrinsecus quoque demon-
 stre, sive indice, sive sono. Quod si ob-
 stinatè renuat edere hæc signa, simulque
 ultimam inferre stragem effrazit iræ. ge-
 missis

minas tibi repræsentato machinas ad promovendam expugnationem. Prima est, applicare id, quod supra de Oratione attulimus. Præcipe, ut per aliquod tempus quotidie aliquoties à Deo postulet gratiam, roburque seipsam vincendi, & videbis quòd sit impetraturus. *Si vos, cum sitis mali, ait Dominus, vestris bona data dare filijs vestris, quanto magis Pater vester de celo dabit Spiritum bonum petentibus se? Luc. II. 13.* Altera machina erit, præscribere Pœnitenti aliqua exercitia charitatis, ad quæ aliàs non adstringitur: quia sicuti arcus diu curvatus ad rectitudinem nequit reduci, nisi is in oppositam partem flectatur, ita animus pravo imbutus habitu reduci nequit ad virtutis mediocritatem, nisi per aliquem excessum actûs supererogatorij. Quare impera, ut aliquoties Deo ac Beatissimæ Virgini comendet salutem sui inimici; curet pro ipso fieri aliquot Missæ Sacrificia, vel saltem audiat, erogat certam elemosynam, ac tum redeat ad recipendam Absolutionem. Et quoniam verba ista huic hominum generi peregrinam atque incognitam videntur sapere linguam, cura ut intelligat, ita sentire Christum Salvatorem, qui Cruci suffixus oravit pro ijs, qui ab illo beneficijs affecti, nihilominus inferebant: itaque restari exempla omnium, qui veri sunt Christiani. S. Catharina Senensis suxit pus ex pectore cancro infecto suæ calumniatricis. S. Ambrosius stabilem assignavit victum euidam sicario, qui ei necem moliebatur. S. Achatius sacra quoque vasa vendidit, ut nonnullis succurreret, à quibus graviter erat diffamatus. Non desunt nostris

temporibus equestris ordinis viri, qui lethaliter vulnerati, testamento dotarant filias omnes suorum ignobilium percussorum. Per hæc exempla, ex quibus elucet charitas Christiana instar myrtæ, propinantis salutem ei à quo læditur, viam sternes tuis consilijs, commovendo Pœnitentem, ut non modò iram intra septa contineat, verum etiam foras erumpat, instar salutaris Nilii eluvie plenâ gratiarum, quæ inimicos iriiget & perfundat. Non auderem tibi suggerere ejusmodi remedium, utpote primo aspectu admodum difficile, nisi experientia illud declarasset, ut ita loquar, miraculosum, in mitigandis exasperatorum animis: erga quos studiosè cave ab omni verborû austeritate, ut nec umbra appareat, quæ te ex Judice Advocatum partis adversæ factum esse ostendas. Potius te ob acceptam injuriam eis compati, benignè demonstra: sine illos conqueri, sine exaggerare, neque facilè in hoc eos gravis culpæ argue. Maximè verò humanum ac suavem te præbe, quando injuria est recens, & injuriæ illator est facinorosus; quando offensus, si exasperaretur, majore impetu convolaret ad vindictam, vel quia viribus prævalet, cum sit ex potentioribus, vel quia est ferventior, cum sit multò infirmior; siquidem ad vindictam etiam viperæ magis solent esse præcipientes, quam Leones. Denique tuarum erit partium, tuum Pœnitentem ardentè commendare Deo, atque celebrem illum imitari artificem, qui reflexis è speculo solaribus radijs, etiam procùl diffitas Romanorum naves, quæ obstinatè portum Syracusanum obsederant, accendere no-

verac

verat & comburere. Rarò continget, ut tot ac tantis adhibitis industrijs irritò conatu, non cujuslibet demum expugnes animum.

Quòd si nihilominus in tam ferum Basiliscum incideres, qui solus ex serpentibus se non pateretur vinci incantationibus, atq; diligenter, & deprehendes, plerumque talem vitæ esse inhonestæ. Testantur hoc experientia & ipsa ratio; cum enim vitia in genere ita inter se sint connexa, ut unum alteri manum præbeat, ne ab anima abstrahantur (quemadmodum dæmones, junctâ operâ sese juvant, ne à corporibus, quæ occupant, cogantur emigrare) multò magis speciatim Concupiscentia quæque secum tenet iracundiam; cum summa illa mentis cæcitas, quæ est (teste Doctore Angelico) filia luxuriæ, sit mater furoris, atq; communiter faciat, ut qui plùs sunt effrenati, plùs etiam sint offerati. Sed quæcumque sit origo insolitæ hujus duritiæ Pœnitentiùm, tu noli cœpto desistere. Emulare margaritarum piscatores, qui etsi unicâ solum porianur, sat benè se multorum dierum laboris pretium reportasse existimant. Quòd si ad te redeant, exponere & clarè ipsis demonstra, quòd deposito odio inveniant omne bonum, nempe delectabile, honestum, atque utile; Delectabile quidem, quia omnes, quorquot ante impertitam veniam in inferno vixerant, fatentur postea, quòd sibi videantur degere in paradiso. *Qui pacis inveniunt consilia, sequitur eos gaudium. Prov. 12. 20.* Honestu; quia talis victoria nobilissimû, quod Deo offerri potest, donum est: conformiter verbis à Christo laudatis; *Dili-*

gere proximum, tanquam seipsum, magis est omnibus holocaustis, & sacrificijs. Marc. 12. 33. Utile; quia qui cedit portam aperit Divinæ misericordię; qui obstinatus persistit, illam à semetipso claudit. Non datur hic mediu, Aut ignoscendû est proximo, aut spes veniæ à Deo concedendæ deponenda. Aut vindictam dimitte, aut hereditati renuncia, quam Deus nemini largietur, qui ejus detrectare esse filius. *Diligite inimicos vestros, ut sitis filij Patris vestri, qui in caelis est. Matt. 5. 44.*

Denique si homicida aliquis occiderit, quid agendum? Exponenda est ei gravitas criminis, quod ex omnibus in damnum proximi commissis summum est. Quantum enim haberetur reus, si antea aliquam depopulatus fuisset regionem, comburendo segetes, extirpando vitæ, succidendo arbores, ædes solo æquodilat an non plurius æstimanda est vita hominis? Istud est invadere jurisdominam Dei, qui solus est Dominus vitæ hominis, & necis. Imponere illi pœnitentiã, ut præter debitam restitutionem homicidiũ, curet fieri crebra Sacrificia, sive pro anima occisi, aut salte mutas persolve preces; neque contentus contritijs, flagellationibus, & ejusmodi speritibus, injunge, ut impofterum frequenter visitet Ecclesiam, ad implorandũ ex corde Dei misericordiam, ut sic Nummi reddat honorem, atque etiam clamore injustè à se fusi sanguinis vincat, qui libentidem vindictam postulat. Cura, ut talis pœnitentia diu duret, itaque assidua contritio horrenda inhibeat supplicia ordinariè homicidis infligi solita. *Quicquid*

que effuderit humanum sanguinem, fundetur sanguis illius, Gen. 9. 6.

(1.) Castrop. 10. 1. 11. 6. disp. 1. p. 6. n. 3. Val. 2. 2. disp. 3. q. 3. p. 2. circa finē. Coninck. disp. 2. de char. dub. 6. n. 93. Suar. disp. 5. sect. 5. n. 9. (2.) Laym. l. 2. 11. 3. c. 4. n. 2. vers. at vero. Castrop. l. c. n. 5. in fine. Valent. l. c. Suar. l. c. n. 8. (3.) Castrop. l. c. n. 10. Coninck. disp. 2. 4. dub. 6. n. 99. (4.) Suar. l. c. num. 8. Sa. V. Char. Castrop. l. c. n. 4. Coninck. l. c. (5.) Laym. l. c. n. 4. (6.) Navar. l. 3. Conf. 5. de Poenit. n. 4. Sylvest. V. Char. n. 4. in fine. (7.) Laym. l. c. n. 3. Nav. l. c. n. 5. Suar. l. c. n. 8. (8.) Can. 93. (9.) Cā. 8. (10.) Can. 31. (11.) S. Thom. in Ep. ad Rom. c. 2. sect. 2. Epin. 3. sent. disp. 30. q. 1. ar. 2. ad. 2. Suar. l. c. n. 9. Sa. V. Char. Nav. Man. c. 14. n. 9. Castrop. l. c. n. 7. (12.) 6. q. p. Cap. Si omnia Laym. l. c. n. 3. in fine. Suar. l. c. n. 10. Less. l. 2. de lust. c. 47. dub. 4. n. 27. Nav. l. 3. Conf. cit. n. 5. Admonenda &c.

CAPUT XII.

*Qua ratione iuvandi sint
ij. qui luxuria vitio sunt infecti.*

Patrum prodesset, uno pede calcare Odium, si altero ad adorandam Voluptatem genuisisteres. Proinde cum aliquod remediū attulerimus Appetitui Irascibili inordinato, reprimendo vindictā, superest, ut id ipsum quoque prætemus Concupiscibili, atcendo ab eo inhonestatem. Opus istud longiore eget tempore, magisque arduum est superiore: Nam ira operatur adjuvante tristitiā, ideoque subditos habet non nisi per vim: ubi concupiscentia jucundē decipit, & hinc tot habet, qui se spontē subijciunt, *adorant bestiam*, & ultro oblati liberi arbitrij clavibus se dedunt. Quare si ea olim primæ Ecclesiæ fuerunt tempora, in Christiani, teste Tertulliano, tam procū abessent à tactu mulieris alienæ, quantum sol

R. P. Segneri Instruct. Confessarij.

distat à tangenda luna; Nō talis est nostra ætas. Imò Iniquitas ista adeò se nostris temporibus diffundit, ut magna pars hominū eam inter naturales debilitates numeret, quemadmodū naturale est leoni, laborare febrī, itaq; nullā gerat sollicitudinē eā se liberandi. Vides ergo unde ordiendā sit hæc curatio, & prima portio maximē necessaria, quæ dispōat ad medicamentum, sit: excitare in tuo infirmo ardens desiderium recuperandi sanitatē. Et quam ob causam existimas Christum seiscitatum fuisse ex ægro illo triginta octo annorum, *vis sanus fieri?* nisi quod fuerit figura horum miserimē languentium, quibus infirmitas jam effecta est conaturalis. Facillimum est, ab ipsis parvi pendī sanitatē; & hinc primò necesse est, ut magno desiderio ad eam suspirent & expectant; alioquin remedia quæcunque alia irrita erunt & absque fructu. Hic est ille verus calor vitalis, qui excitat voluntatem consequendi sanitatē: deficiente isto, omnis eorum efficacia abire in nihilum. *Remedia non agunt, nisi calore vincente:* docet Galenus. (1.) Porro in instaurandi hunc ardorem vitæ sunt rationes: sed meo iudicio appositissima videtur, demonstrare Lascivis istis manifestum periculum, quod incurrunt, damnationis, nisi tempestivē se corrigant, abstractis violenter à virulento calice Labijs. Id declaratur in hunc modum. Salus Animæ dependet à gemina volūtate, Dei, & hominis, juxta celebrem D. Augustini sententiam: *Qui fecit se sine te, nō salvabit se sine te.* Ita, ut illud, quod reddit inefficaces has duas voluntates, etiam periculosam efficiat salutis consecutionem. Loquendo vel voluntate divi-